

Ogsaa Egnen omkring Engesvang og Bording har en kortere Tid været isdækket, og den Mulighed antydes, at Isen endog har dækket hele Karupfladen helt frem til den østlige Rand af Skovbjerg Bakkeø.

De interglaciale og postglaciale Aflejninger er behandlede af Knud Jessen, og der er i denne Forbindelse navnlig Grund til at gøre opmærksom paa Undersøgelsen af Sandflugten i disse Egne. Det synes godtgjort, at Sandflugtomraaderne allerede er grundlagt i sen-glacial Tid, men bortset fra en mindre væsentlig Sandflugt i tidlig postglacial Tid, synes næsten hele Perioden indtil tidlig Jernalder at have været fri for denne Plage. Først lige efter Bøgens Indvandring optræder Sandflugten paa ny. Aarsagen hertil er rimeligvis ret kompliceret, men Processens Hovedpunkt synes at være, at Kulturpaavirkningen, d. v. s. Menneskenes Skovrydning, har skabt Muligheder for en Fornyelse af Sandflugten.

Blandt de tre ledsagende Kort er der Grund til særlig at nævne det glacial-morfologiske Kort, som giver en udmærket klar og anskuelig Oversigt over Egnens morfologiske Hovedelementer: Bakkeøerne, Glaciallandskaber fra de fire Afsmeltningstrin under sidste Nedisning, de to Generationer af Hedesletter og de unge, delvis sen-glaciale Dale i Hedesletternes yngste Afdeling.

Gennem det her forelagte Materiale har dansk Geografi og Geologi faaet tilført meget nyt Stof og talrige nye og idégivende Synspunkter, og man kan roligt anbefale enhver, som interesserer sig for Danmarks Natur, at læse Kortbladsbeskrivelsen til Brande-Bladet. Det vil simpelt hen være en Nødvendighed for enhver, som beskæftiger sig med Studiet af dansk Kvartær, idet der næppe siden Ussings Dage er fremkommet noget Arbejde, som i tilsvarende Grad udvider vor Viden om den danske Overflades Tilblivelse.

Niels Nielsen.

Vore Fortidsminder. Arkæologiske Kort over: 1. Viborg-Egnen. 2. Silkeborg og Omegn og 3. Hjørring og Frederikshavn. 1. og 2. i Maalestok 1:100,000, 3. i 1:40,000. Udgivet af Geodætisk Institut og Nationalmuseet 1938—39. Pris pr. Stk. 2 Kr.

Under Udarbejdelsen af disse nye Kortblade i Rækken: Vore Fortidsminder har man i det væsentlige fulgt de ved ældre Blade angivne Principper; dog indtager Silkeborg Bladet en Særstilling saavel i Maalestok som i Udførelse. Oldtidsminder og historiske Mindesmærker, især saadanne, som i særlig Grad er iøjnefaldende eller videnskabeligt betydningsfulde, er anførte med henholdsvis

blaa og rød Signatur. Praksis er blevet den, at man medtager alle under Staten fredede Oldtidsmindesmærker, men kun de mest betydningsfulde har Nummer og en tilsvarende kort Beskrivelse i Teksten.

For Oldtidsmindernes Vedkommende er Forklaringen i Reglen ganske kort, man synes undertiden lidt for kort, men Aarsagen er vel nok, at man i mange Tilfælde ikke ved noget om de paagældende Mindesmærker, blandt hvilke Gravhøjene naturligvis indtager en talmæssigt meget fremtrædende Plads. Det forekommer Anmelderen, at Dispositionen for de forskellige Kortblade ikke er helt ensartet, og enkelte Mangler maa vel simpelt hen bero paa Forglemmelser, f. Eks. savner man i Silkeborg-Bladet de to Runesten ved Sønder Vissing.

Paa Hjørring-Frederikshavn-Bladet er indført en hel Række moderne Ting, saasom Skagens Museum, Drachmanns Grav og Drachmanns og Krøyers Huse, medens man ikke paa Silkeborg-Bladet har fundet Anledning til at markere eller beskrive det for en vis Periode i dansk Aandsliv saa betydningsfulde Himmelbjerg. Der kunde maaske ogsaa være Grund til at medtage nogle af de berømte Kilder og saa vigtige, men ganske vist lidet tilgængelige Oldtidsminder som Oldtidsagre og de store Jernudvindingspladser f. Eks. Sydvest for Silkeborg.

Iøvrigt er Udarbejdelsen af saavel selve Kortbladene som Beskrivelsen præget af stor Omhu og opfylder alle rimelige Krav. De vil utvivlsomt ogsaa faa en betydelig Mission og bidrage til, at det danske Folk i stigende Grad vil interessere sig for og beskytte de os fra Fortiden overleverede Mindesmærker. *Niels Nielsen.*

Alwin Pedersen: Et Naturens Reservat. 12 Sider Tekst, talrige Illustrationer, et Kort (17×29 cm). Gyldendalske Boghandel -- Nordisk Forlag. København 1940. Pris: 8,75 Kr.

Gennem adskillige Aar har man drøftet Ønskeligheden af at oprette et Naturreservat i Østgrønland, og man har til Gunst for en saadan Tanke anført saavel fredningsmæssige som praktiske Grunde. De fredningsmæssige Argumenter paapeger Ønskeligheden af at skaane de store arktiske Pattedyr, navnlig Moskusoksen og de store Havdyr. Disses Antal pr. Arealenhed er nemlig relativt ringe, og Bestandens Fornyelse saa langsom, at en intensiv Anvendelse af moderne Jagtvaaben betyder den alvorligste Trusel for disse Arters fremtidige Bestaaen. Selv om man ikke regner med en fuldständig Udryddelse ved selve Jagten, kan man befrygte, at en